

Αν ένας διανοούμενος σήμερα θέλει ο λόγος του να έχει ήθος και εντιμότητα δεν μπορεί να παρακάμψει δύο ημερομηνίες. Την 24η Φεβρουαρίου 2022 και την 7η Οκτωβρίου 2023. Και αυτό δεν αρκεί. Οφείλει να περιγράψει επακριβώς τι συνέβη αυτές τις δύο ημερομηνίες. Δηλαδή να πει πως τα ρωσικά στρατεύματα εισέβαλαν στην Ουκρανία και πως τρομοκράτες της Χαμάς -ας τους αποκαλέσει και «μαχητές»- εισέβαλαν στο Ισραήλ, για να δολοφονήσουν και να απαγάγουν αμάχους. Όταν απλώς μιλάμε για τον πόλεμο στην Ουκρανία, ουσιαστικά εξισώνουμε τον εισβολέα με τον αμυνόμενο. Τον θύτη με το θύμα. Και όταν δεν αναφερόμαστε καθόλου στην 7η Οκτωβρίου 2023, αλλά στο τι συνέβη μετά, απλώς δείχνουμε την προκατάληψή μας. Μπορεί ένας τέτοιος λόγος να περιγράψει, να ερμηνεύσει και να διδάξει; Μπορεί να αποτελέσει έναν γνώμονα σκέψης; Έναν αξιόπιστο οδηγό ανάλυσης και σύνθεσης των γεγονότων;

Όλες οι καταστάσεις ιστορικής μετάβασης -όταν μια εποχή έχει τελειώσει και μεταβαίνουμε σε μια άλλη που βρίσκεται υπό διαμόρφωση- έχουν μια αφετηρία. Μια ημερομηνία-τομή. Δεν χρειάζονται παραδείγματα. Αυτές οι ημερομηνίες-τομές συμπυκνώνουν τις συγκρούσεις και τις αντιφάσεις του παρελθόντος, όμως η έλευσή τους δεν είναι αναπόφευκτη. Τα ρωσικά στρατεύματα δεν ήταν αναπόφευκτο να εισβάλουν στην Ουκρανία ούτε οι τρομοκράτες στο Ισραήλ. Το «αναπόφευκτο» είναι μια αναδρομική κρίση και όπως λένε, «σπανίως συμβαίνει», διότι όλοι οι βασικοί παίκτες λαμβάνουν τα μέτρα τους για να το αποτρέψουν. Μερικές φορές όμως συμβαίνει. Βέβαια πολλάκις οι σχεδιασμοί ανατρέπονται από τη δυναμική των γεγονότων. Είναι αποδεδειγμένο ότι ο Χίτλερ όταν εισέβαλε στην Πολωνία δεν ήθελε να προκαλέσει Παγκόσμιο Πόλεμο και ο Πούτιν όταν εισέβαλε στην Ουκρανία δεν πίστευε πως θα πολεμούσε επί τρία χρόνια.

Σήμερα, μπορεί να βρισκόμαστε μπροστά στο άγνωστο, όπου όλες οι εξελίξεις είναι πιθανές -γι' αυτό και οι φάσεις μετάβασης έχουν μια απίστευτη γοητεία για τους παρατηρητές- όμως δεν μπορούμε να αγνοήσουμε τις δύο προαναφερθείσες ημερομηνίες καθώς είναι οι αφετηρίες που αναδιαμορφώνουν τις παγκόσμιες ισορροπίες και επαναχαράσσουν σύνορα. Φυσικά η μήτρα αυτών των εξελίξεων είναι η βία. Τέτοιας παγκόσμιας κλίμακας ανακατατάξεις δεν θα μπορούσαν να γίνουν μέσα από διαβουλεύσεις και συμβιβασμούς. Στην περίπτωση μας οι διαβουλεύσεις και οι συμβιβασμοί θα επικυρώσουν διαμορφωμένες καταστάσεις επί του πολεμικού πεδίου. Απολύτως κυνικό! Συμφωνώ. Όμως ο λόγος ενός διανοούμενου -εκτός αν είναι πλήρως στρατευμένος- δεν μπορεί να μένει στον κυνισμό, μακριά από το ήθος και την εντιμότητα του δημόσιου λόγου. Δεν μπορεί η απόκρυψη και η προκατάληψη να γίνονται ερμηνευτικά εργαλεία καθώς οδηγούν σε επιλεκτικές ευαισθησίες και σε παραμορφωμένα «διά ταύτα». Η Ρωσία και η Χαμάς δεν νοείται να είναι δύο ουδέτεροι αξιολογικά παίκτες. Στη βαρβαρότητα δεν υπάρχει αντικειμενικότητα, διότι τότε καταλήγουμε στην υποκρισία. Και ο υποκριτικός λόγος είναι ανήθικος.

ΠΗΓΗ: [ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ 6.3.25](#)